

THE LANGUAGE OF YOUNG PEOPLE ON SOCIAL NETWORKS ЈАЗИКОТ НА МЛАДИТЕ НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ

Сунчица ТРИФУНОВСКА-ЈАНИЌ¹, Марина СПАСОВСКА²

¹ *Department of Macedonian Language and Literature, Faculty of Philology, University of Tetova*

² *Department of Macedonian Language and Literature, Faculty of Philology, University of Tetova*

*Corresponding author e-mail: sunchica.tj@vizyon.edu.mk, marina.spavoska@unite.edu.mk

---

Апстракт

Во овој труд ќе го разгледаме јазикот којшто го употребуваат младите генерации во нашата држава, и родените говорители на македонскиот и родените говорители на албанскиот јазик, при нивната комуникација на социјалните мрежи. Факт е дека во денешно време сите луѓе, без разлика на возраста, на некој начин се зависни од социјалните мрежи. Секако дека јазикот е жива материја која секојдневно се развива и менува, но, под влијание на интернетот, огромна палета нови зборови директно се вметнуваат во секојдневниот јазик којшто го користиме, без да сме свесни за тоа.

Употребата на литературниот јазик кај младите, за жал, е сведена на минимум, а тоа е резултат на нивниот 'модерен' начин на живот, на нивната постојана присутност во виртуелниот свет на социјалните мрежи, каде што се губат придобивките од вербалниот говор на сметка на невербалниот јазик.

Клучни зборови: *интернет, јазик, социјални мрежи, млади, влијание.*

Abstract

In this paper we will speak the language used by the young generations in our country, both native speakers of Macedonian and native speakers of the Albanian language, during their communication on social networks. The fact is that nowadays all people, regardless of age, are somehow addicted to social networks. Of course, language is a living thing that develops and changes, but, under the influence of the Internet, all kinds of new words are inserted into the language that it uses, without changing being aware of it.

The use of the literary language among young people, unfortunately, is reduced to a minimum, and this is the result of their "modern" way of life, of their constant presence in the virtual world of social networks, where the benefits of verbal speech are lost at the expense of non-verbal language.

Keywords: *internet, language, social networks, youth, influence.*

Во овој труд ќе го разгледаме јазикот којшто го употребуваат младите генерации во нашата држава, и родените говорители на македонскиот и родените говорители на албанскиот јазик, при нивната комуникација на социјалните мрежи. Факт е дека во денешно време сите луѓе, без разлика на возраста, на некој начин се зависни од социјалните мрежи. Секој јазик е жива материја која секојдневно се развива и се менува, но, под влијание на интернетот, огромен број нови зборови навлегуваат во секојдневната комуникација.

Но, за жал, употребата на литературниот јазик кај младите е сведена на минимум, а тоа е резултат на нивниот ‘модерен’ начин на живот, на нивната постојана присутност во виртуелниот свет. Ако сакаме да го сочуваме сопствениот јазик од надворешните влијанија, треба да внимаваме и на правописната и на правоговорната норма. Во времето на забрзан општествен развој, на развојот на техниката и технологијата и на брзиот пренос на информации е неизбежно навлегување нови поими и термини во секој јазик. Сосема е разбирливо дека не можеме да останеме имуни на ваквите тенденции. Навлегувањето на туѓите зборови што означуваат нови предмети, поими и појави е неминовно, но, сепак, треба да се внимава на начинот на нивното приспособување, бидејќи со некритичкото и брзото прифаќање на странски термини се нарушува спецификата, убавината на еден јазик.

Секако дека ако не се понуди соодветна алтернатива за новите, односно странските зборови, тие ќе бидат прифатени како такви од страна на поголемиот број корисници, па дури и ќе се одомаќинат во јазикот. Последниве години влијанието на англискиот јазик е огромно во сите сфери на живеењето, но особено се чувствува на лексичко рамниште. На социјалните мрежи се употребува еден унифициран интернет-јазик со којшто можат да се разберат младите ширум светот. Тие сметаат дека ако при комуникација со своите врстници не употребуваат зборови од англискиот јазик, зборови коишто се најфреквентни на социјалните мрежи, нема да бидат модерни, или, како што би рекле тие, нема да бидат *ин*, туку би се сметале за *аут*. *Да се биде кул или не!*? Ова е често прашање кое ги „мачи“ младите.

Ваквата состојба нè поттикнува да направиме анализа на најчесто употребуваните лексеми од англискиот јазик кај младите во нивната виртуелна комуникација на социјалните мрежи. За целите на трудот беа анкетирани повеќе млади лица, и родени говорители на македонскиот и родени говорители на албанскиот јазик, на возраст од 12 до 20 години.

Младите родени говорители на македонскиот јазик во својата комуникација преку социјалните мрежи најчесто ги употребуваат следниве зборови од англискиот јазик¹⁶⁶:

- Треба да скролаш надолу за да стигнеш до мојот пост.
- Ана, ај шерувај го постов по групите!
- Само да го скриншатнам и одма ти праќам.
- Направи ми фолоу на инста!
- Дали може да го шернем твитов на стори?
- За 5 минути ќе бидем онлајн.
- Откако го абдејтнаа инстаграмов само реклами имам на фид.
- Оди на хоум пејџ таму ќе најдеш.
- Утре сум на дејт со еден згоден дечко.
- Домашната ќе ти ја пратим у инбокс.
- Ве каним на парти утре.
- Ау, ама сум релакс сега.
- Уууу, види го овој како сам си вајба.
- Какво шоу ни направи.
- Рачунај он ми броук мене.
- Испрати му френд рекуест на Ненад.
- Раскинавте! Е па тоа е ту фаст фор ју.
- Сори, ама нема да дојдем утре.
- Стаев слика, лајкни ми ја после.

---

¹⁶⁶ Сите анкетирани, и родените говорители на македонскиот и родените говорители на албанскиот јазик, се од тетовското говорно подрачје, така што наведените примери се дадени во оригинал (на тетовски говор).

- Позз бек.

Младите родени говорители на албанскиот јазик во својата комуникација преку социјалните мрежи најчесто ги употребуваат следниве зборови од англискиот јазик:

- Leon ka shpërndarë një post të ri në instagram.
- Unë preferoj make up natyral.
- Ngjyra e kuqe është në trend këtë sezon.
- Këngëtari im i preferuae publikoj song të ri dje.
- Jemi të ftuar në një party javën e ardhshme.
- Pashë një show shumë interesant në TV.
- Vëllai im i madh sillej si boss.
- Ne jemi best friend nga klasën e parë.
- Të bëjmë një selfie të gjithë bashku për kujtim.
- Shpresoj të mosbjerë shi këtë vikend.
- Më thanë se përgjigjet do ma dërgohen në mail.
- Fotot të postuara janë shumë fejk.

Младите во својата интернет-комуникација честопати употребуваат и скратеници на англиски зборови, но и на зборови од својот мајчин јазик. Секако дека тоа го прават првенствено за да заштедат во време, но и за да бидат во чекор со своите врстници.

Кај младите родени говорители на македонскиот јазик најчести скратеници што ги користат во меѓусебната комуникација преку интернет се:

- Дој утре на кафе. (Дојди)
- Шп? (Што правиш?)
- Мн си убава. (Многу)
- Кс? (Кај си?)
- Чек (Чекај)
- ТС! (Те сакам!)
- Клк? (Колку?)
- Ае важи те чекам. (Ајде)
- Дсд ти е? (Досадно)
- Шо ти е? (Што)
- Вуе! (До гледање!)
- Лу многуу. (Те сакам)
- Pls да одиме. (Те молам)
- Оmg, не си здрава. (Боже!)
- LoL, како да не. (Многу смешно)
- Thnx! (Благодарам!)
- Они две са bff (најдобри другарки)

Истата ситуација ја согледуваме и кај родените говорители на албанскиот јазик:

- Ruga e mbarë dhe klm në pushim. (kalo mirë)
- Të flm shumë për ftesën. (falënderit)
- Dmth ajo nesër nuk vjen në shkollë. (do me thonë)
- Sps, gjithmonë je i mirepritur. (ska për se)
- Tung! Shihemi nësër mbas darkë. (Tungjatjeta!)
- Nime më pëlqen shumë friyura jote e re. (përnime)
- Tnx për dhuratën e veçantë! (falënderit)
- Hi! Shpresoj që je mirë. (Tungjatjeta!)
- Ska nevojë për stres, gjithçka do të jetë ok! (ne rregull)

Овие скратеници се унифицирани и тие, како што веќе посочивме, најчесто се употребуваат поради економичност во изразот. Во продолжение на текстот наведуваме неколку примери во кои се употребени фразеолошки изрази коишто ги користат и младите родени говорители на македонскиот и младите родени говорители на албанскиот јазик, со нивно толкување. Забележавме дека некои од нив се идентични и во двата јазика (оние во кои има употребено лексеми од англискиот или од турскиот јазик), а некои, пак, се разликуваат.

- Ајде за убаво! / Нај për të mirë! (Се користи за до гледање)
- Честитки до тебе! / Shumë urime për ty! (најчесто се употребува за честитање роденден)
- Ќе те изедам! / Та ha zemrën! (Да ти го изедам срцето, се користи како фраза за пофалба во смисла: многу си убав/а, добар/добра и сл.)
- Се направиле партал (лом) / Janë bërë sora sora. (Се искарале меѓу себе)
- Сме излегле само за мерак. /Kena dalë veç për qejf/qef.
- Светиш како звезда. / Shëlqen si yll! (Многу си убав/а!)
- Не грижи се! (Без гајле!) / Mos ta nin!
- Многу јако! / Shumë fortë! (За нешто што е многу убаво)
- Чиста работа. / Punë e pastër. (Работа без измама)
- Пејачот на забавата ја запали атмосферата / Këngtari në mbrëmje e kalll atmosferën (Направи убава атмосфера)
- Ми ја изедоа душата. / Shpirtin ma hëngrën. (Ме измачија)
- Постираните слики се фејк. / Fotot të postuara janë shumë fejk. (лажни)
- Многу убаво! / Boll mirë! (Boll- потекнува од турскиот збор boll што се користи за многу/ големи количини/широчина.)
- Прати ми глас/абер ако одиш! / Bënëm zë nëse vjen! (Кажи ми ако доаѓаш!)
- Бегаме, се гледаме подоцна! / Ikëm, shihëmi ma vonë! (Си одиме, брзаме!).

Општо ни е познато дека брзината на комуникацијата предизвика промени во темпото на животот и во севкупниот начин на живеење, а глобализацијата го наметна своето влијание и врз јазичниот израз. И младите во Македонија станаа дел од тој глобален свет, но тоа не значи дека не треба да се грижат и да го чуваат својот мајчин јазик. Нашата цел беше да го анализираме јазикот што го употребуваат младите генерации на социјалните мрежи, при што забележавме дека тие, употребувајќи ги туѓите зборови во нивната меѓусебна виртуелна комуникација, на некој начин го оштетуваат, го избличуваат својот мајчин јазик. Истакнуваме дека од огромна важност е сите ние да се грижиме за заштита и негување на својот мајчин јазик, бидејќи само така ќе ги зачуваме неговите обележја, неговата убавина, неговата специфичност.

Референци

- [1]. Конески, К. (1995). Зборообразувањето во современиот македонски јазик, Скопје: Бона.
- [2]. Пандев, Д. Основни поими на науката за јазикот, воведни предавања по општа лингвистика, авторизирана скрипта (прв дел), Скопје.
- [3]. Спасовска, М., Даниловска, М. Македонскиот и албанскиот јазик во интернет-комуникацијата кај младата популација (<https://eprints.unite.edu.mk/264/1/15.pdf>).
- [4]. (2003-2014). Толковен речник на македонскиот јазик, том I-VI, Скопје: ИМЈ „Крсте Мисирков“.
- [5]. <https://www.slobodnaevropa.mk/a/28620430.html>
- [6]. https://metamorphosis.org.mk/sq/aktivnosti_arhiva/ne-rast-te-dhunes-kibernetike-te-rinjte-duhet-ti-drejtohen-nje-te-rrituri-tek-i-cili-kane-besim-portalb
- [7]. <https://www.kafepauza.mk/zanimlivosti/kako-internetot-vlijae-vrz-mladite-umovi/>
- [8]. <https://faktor.mk/eve-kolku-vreme-minuvaat-mladite-na-internet-podatocite-sezagrizuvachki>